BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY

NR. 12 GRUDZIEŃ 1929 ROK IV.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE W LISTOPADZIE 1929 R.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Listopad b. r. nie przyniósł większej zmiany w sytuacji gospodarczej kraju. Sezon jesienny w licznych gałęziach produkcji i handlu spowodował nieznaczne stosunkowo ożywienie obrotów gospodarczych, które naogół było mniejsze niż w tym samym czasie r. ub. Jednakowoż pewne odprężenie na rynku pieniężnym, jakie wywołał spadek obrotów, nie przybrało szerszych rozmiarów i podobnie jak w poprzednich miesiącach utrzymało się tylko w niektórych ośrodkach przemysłowych. W ten sposób ciasnota gotówkowa nie zelżała i prywatna stopa procentowa pozostała nadal na wygórowanym poziomie. Wskutek wielkiej rezerwy przy udzielaniu kredytu uzyskiwanie nowych pożyczek napotykało poważne trudności. Likwidacja bieżących zobowiązań odbywała się z trudnościami, co znajdowało swój wyraz w dużej ilości protestów wekslowych i upadłości.

Na utrzymanie się trudności na rynku pieniężnym w dalszym ciągu wpływało ciężkie położenie rolnictwa. Niskie bowiem ceny zboża i innych ziemiopłodów nie wykazały poprawy, w rezultacie czego zdolność nabywcza rolników była słaba. Nieco korzystniejsza konjunktura dla artykułów hodowli zwierzęcej nie mogła stworzyć odpowiedniej przeciwwagi w tym względzie.

W dziedzinie górnictwa w bardzo pomyślnem położeniu w dalszym ciągu znajdowało się górnictwo węglowe, czego przyczyną było znaczne zapotrzebowanie tak krajowe jak zagraniczne. W przemyśle naftowym utrzymały się dość dobre warunki zbytu. Natomiast w hutnictwie żelaznem nastąpił poważny spadek zamówień, co spowodowało pogorszenie sytuacji tej gałęzi wytwórczości. W innych działach przemysłu skutki niekorzystnej konjunktury odbiły się przedewszystkiem na przemyśle włókienniczym, który wykazał zniżkę zatrudnienia, przekraczającą zwykły spadek sezonowy. Również położenie przemysłu metalurgicznego uległo pogorszeniu. Przemysł drzewny był w częściowym zastoju, spowodowanym trudnościami zbytu w kraju i zagranicą. W położeniu przemysłu spożywczego nie nastąpiła bardziej widoczna poprawa. Garbarstwo przeżywało nadal bardzo ciężki kryzys. Przemysł mineralny z powodu osłabienia ruchu budowlanego zakończył tegoroczny sezon ze znacznemi remanentami.

W handlu nastąpiło ożywienie tylko w niektórych branżach, naogół jednak rozmiary tego ożywienia były mniejsze niż w tym samym czasie r. ub. Wypłacalność kupiectwa jest niezadawalająca.

Wskutek zakończenia sezonu w szeregu gałęzi wytwórczości bezrobocie wykazało wzrost, który wskutek trudnej sytuacji gospodarczej kraju, po-

dobnie jak w innych krajach środkowo-europejskich, przybrał rozmiary większe niż w tym samym czasie ub. roku.

RYNEK PIENIĘŻNY

Pieniądz i kredyt. — W listopadzie na międzynarodowych rynkach pieniężnych postępował w dalszym ciągu proces odprężenia gotówkowego. Zwolnione bowiem ze spekulacji na giełdzie nowojorskiej kapitały poszukiwały lokaty na rynku kredytowym, powodując powszechne prawie potanienie pieniądza. Świadczą o tem następujące obniżki oficjalnej stopy dyskontowej w miesiącu sprawozdawczym: New York z 5% na 4½% (14 listopada), Londyn z 6% na 5½% (21 listopada), Amsterdam z 5% na 4½% (15 listopada), Berlin z 7½% na 7% (2 listopada), Bruksela z 5% na 4½% (13 listopada), Budapeszt z 8% na 7½% (4 listopada), Oslo z 6% na 5½% (21 listopada), Wiedeń z 8½% na 8% (2 listopada), Warszawa z 9% na 8½% (15 listopada). W rezultacie płynność pieniądza w głównych ośrodkach finansowych była znaczna, zwłaszcza w drugiej połowie miesiąca. Przeważała jednak głównie podaż krótkoterminowego pieniądza, powodując dość znaczną obniżkę prywatnej stopy dyskontowej. Zjawisko to występowało przedewszystkiem w New Yorku, gdzie po silnej jeszcze depresji giełdowej w pierwszej połowie miesiąca sprawozdawczego od połowy listopada nastąpiło pewne uspokojenie stosunków. Wskutek odpływu kapitałów z Ameryki dość znaczna płynność gotówki panowała w Londynie, który jednak w dalszym ciągu tracił poważne ilości złota na rzecz Francji, oraz w Paryżu, który w ostatnim czasie jeszcze bardziej wzmocnił swoje międzynarodowe znaczenie finansowe. Na rynku zaś berlińskim wskutek trudnej ogólno-gospodarczej sytuacji, mimo pewnego odprężenia gotówkowego, położenie kredytowe nie wykazało większej poprawy.

W Polsce, mimo ogólnego potanienia pieniądza, sytuacja na rynku kredytowym nie doznała prawie żadnych zmian. Obniżenie z dniem 15 listopada stopy dyskontowej Banku Polskiego z 9% na 8½% nie spowodowało zmiany w obowiązującej bankowej stopie procentowej. Pozabankowa zaś stopa procentowa uległa w niektórych ośrodkach pewnej zniżce tylko dla materjału pierwszorzędnego, czego przyczyną był brak podaży odpowiedniego materjału do dyskonta. Wynika to bowiem, jak już parokrotnie wspominaliśmy, ze zmniejszenia się obrotów towarowych, powodującego spadek zapotrzebowania gotówki, oraz z daleko idącej ostrożności ze strony wierzycieli przy zaciąganiu nowych zobowiązań. W listopadzie dało się nawet odczuć pewne spotęgowanie nastroju rezerwy przy udzielaniu kredytów, co ze swej strony spowodowało gdzieniegdzie pewien wzrost zapasów gotówkowych. Natomiast dla gorszego materjału wekslowego stopa procentowa po dawnemu pozostała na wygórowanym poziomie; wprawdzie sama stopa odsetek naogół nie uległa zwyżce, jednakowoż ulokowanie weksli natrafiało na znaczne trudności. Napór na rynek kredytowy, podobnie jak w poprzednich miesiącach, pochodził głównie ze strony rolnictwa, którego trudna sytuacja finasowa nie uległa zmianie na lepsze.

Likwidacja zobowiązań w listopadzie, w którym to miesiącu nastąpił szereg terminów płatności, postępowała z poważnemi trudnościami. Ilość protestów i upadłości była znaczna. W Banku Polskim odsetek weksli zaprotestowanych w stosunku do całego inkasa zwiększył się z 4.71% w październiku do 5% w listopadzie.

O ile chodzi o stosunki finansowe w poszczególnych okręgach, to naogół kształtowały się one dość niejednolicie. Poprawa na rynku pieniężnym utrzymała się w niektórych okręgach przemysłowych, jak w katowickim, białostockim, radomskim. W okręgu katowickim wskutek wstrzymywania się banków od udzielania nowych kredytów nastąpił w nich wzrost rezerw kasowych. W Białymstoku i okolicy panowała nadal większa płynność gotówkowa, przyczem stopa procentowa dla pierwszorzędnego materjału wekslowego spadła do 0,95% p. m., dla materjału jednak gorszego dochodziła do 2,5%. Niewielkie odprężenie gotówkowe dawało się odczuć również w okręgu radomskim, natomiast w okręgu drohobyckim, po okresie pewnej płynności pieniężnej, w drugiej połowie listopada nastąpiło pogorszenie stosunków kredytowych, spowodowane głównie wycofywaniem się prywatnych eskonterów z tranzakcyj pożyczkowych. Na rynku łódzkim nastąpił pewien spadek stopy procentowej dla weksli pierwszorzędnych, która to stopa wynosiła w miesiącu sprawozdawczym 1,25 — 1,45% p. m. wobec 1,40 — 1,50% w październiku b. r. Wynikało to jednak wyłącznie z braku odpowiedniego materjału do dyskonta i z obawy eskonterów przy udzielaniu pożyczek mniej pewnym klijentom. W rezultacie stopa dyskontowa dla gorszego materjału była nadal wysoka od 1,65% p. m. wzwyż. Wskutek trudnej sytuacji przemysłu włókienniczego w okręgu tym w dalszym ciągu liczne były protesty weksli i upadłości. Pewne nieznaczne odprężenie gotówkowe nastąpiło w okręgu łuckim, czego przyczynę przypisuje się udzieleniu kredytów zastawowych oraz spłacie części zobowiązań przez rolników. W pozostałych jednak częściach kraju na rynku pieniężnym występuje nadal ostra ciasnota gotówkowa, potęgująca się w miarę oddalenia od głównych środowisk życia gospodarczego.

Pod wpływem długotrwałego napięcia na rynku pieniężnym wkłady w instytucjach kredytowych, które do niedawna stale zwyżkowały, w ostatnim czasie wykazały pewną obniżkę. W bankach związkowych stan wszystkich wkładów zmniej-

szył się z 913 milj. zł. w końcu września b. r. na 908 milj. zł. w końcu października. Natomiast w Banku Gospodarstwa Krajowego wkłady wykazały w listopadzie wzrost o 11 milj. zł. do 280 milj. zł. Drobne jednak wkłady oszczędnościowe naogół nie wykazały spadku, a nawet w P. K. O. wzrosły one w miesiącu sprawozdawczym o 3 milj. do 163 milj. zł.

Spadek wkładów i trudna sytuacja gospodarcza spowodowała banki do dużej ostrożności w udzielaniu nowych kredytów. Stąd też ogólny stan krótkoterminowych kredytów banków związkowych w październiku obniżył się o 5 milj. do 1.350 milj. zł. W Banku Gospodarstwa Krajowego w listopadzie krótkoterminowe kredyty zmniejszyły się o 8 milj. do 360 milj. zł., długoterminowe gotówkowe o 1 milj. do 434 milj. zł., pożyczki zaś w listach zastawnych i obligacjach wzrosły o 4 milj. do 658 milj. zł. Równocześnie w P. Banku Rolnym stan krótkoterminowych kredytów obniżył się o 10 milj. do 255 milj. zł., kredytów w listach zastawnych i obligacjach wzrósł o 7 milj. do 255 milj. zł.

Osłabienie obrotów gospodarczych i brak odpowiedniego materjału do dyskonta odbiły się również na działalności kredytowej Banku Polskiego, którego portfel wekslowy, osiągnąwszy w dniu 31.X.29 745 milj. zł., przez cały miesiąc spadał i w dniu 30.XI.29 zatrzymał się na poziomie 721 milj. zł. Pożyczki lombardowe zaś pozostały na koniec listopada na prawie niezmienionym poziomie 74 milj. zł. Natomiast w listopadzie nastąpił wzrost zapasów kruszcowo-dewizowych o 11 milj. do sumy 1.107 milj. zł., pieniądze zaś i należności zagraniczne niezaliczone do pokrycia w tym samym czasie obniżyły się o 6 milj. do 94 milj. zł. Po stronie pasywów nastąpił na ultimo listopada w porównaniu z ultimo października spadek obiegu biletów bankowych o 26 milj. do 1.366 milj. zł. Równocześnie natychmiast płatne zobowiązania wzrosły nieznacznie o 3 milj. do 414 milj. zł. W rezultacie stosunek pokrycia kruszcowo-dewizowego do zobowiązań Banku Polskiego podniósł się z 60,8% na koniec października b. r. do 62,2% na koniec listopada bież. roku.

Dewizy. — Obroty dewizami na giełdzie warszawskiej spadły z 43 milj. zł. w październiku b. r. na 32 milj. zł. w listopadzie i były również mniejsze niż w listopadzie 1928 r. (44 milj. zł.). Dwie trzecie obrotów przypadały na dolary, funty sterl. i franki szwajcarskie. W porównaniu z październikiem poprawiły swe notowania Belgja, Holandja i Londyn. Pod koniec listopada wzrosły również kursy Pragi, Szwajcarji i Wiednia. Osłabły natomiast Paryż i Włochy. New York bez większej zmiany.

Obroty banknotami na giełdzie warszawskiej wzrosły z 4 milj. w październiku do 5 milj. w listopadzie b. r. (w analogicznym miesiącu ub. r. 2 milj. zł.). Obracano prawie wyłącznie dolarami, których kurs oficjalny wynosił do 8.89¼ — 8.91¾ w listopadzie, gdy w październiku 8.88 $^{1}/_{5}$ — 8.90. W Warszawie prywatnie płacono za dolara 8,89 $^{1}/_{5}$ — 8,91½, na prowincji do 8,95.

Papiery wartościowe. — Panująca na rynku pieniężnym ciasnota gotówkowa spowodowała dalsze osłabienie obrotów giełdowych i obniżkę kursów papierów wartościowych. Na giełdzie warszawskiej większą część obrotów papierami wartościowemi jak zwykle stanowiły obroty walorami o stałem oprocentowaniu, które w miesiącu sprawozdawczym wyniosły 5 milj. zł. wobec 6,4 milj. zł. w październiku b. r., a 7,4 milj. zł. w listopadzie 1928 r. Podobnie jak w poprzednich miesiącach zainteresowanie skupiało się przedewszystkiem na papierach państwowych i listach zastawnych. Z pożyczek państwowych największych stosunkowo obrotów dokonywano 4% pożyczką inwestycyjną, której kurs pod koniec listopada obniżył się z 119—121 zł. do 117 zł. Osłabienie notowań wykazały również 5% pożyczka konwersyjna, 6% pożyczka dolarowa, kursy zaś innych papierów państwowych nie uległy większym zmianom.

Wśród listów zastawnych największej ilości tranzakcyj dokonano 8% listami zastawnemi Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, których kursy jednak już w samym początku listopada obniżyły się z 68,50—69 do 67,50 i na tym mniej więcej poziomie utrzymały się do końca tego miesiąca. Pozatem przy niezmienionych kursach obracano większą ilością 8% listów zastawnych Banku Gospodarstwa Krajowego oraz 4½% listami Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie. 5% listy zastawne Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy pod koniec listopada uległy pewnemu wzmocnieniu. Obroty pozostałemi listami zastawnemi i obligacjami były minimalne. Kursy listów zastawnych i obligacyj B. G. K. i P. Banku Rolnego pozostały bez zmiany.

Obroty akcjami na giełdzie warszawskiej wzrosły minimalnie z 1,9 milj. zł. w październiku b. r. do 2 milj. zł. w listopadzie (w listopadzie 1928 r. 2,9 milj. zł.). Przeszło połowę stanowiły obroty akcjami bankowemi, w tej liczbie głównie akcjami Banku Polskiego, których kurs podniósł się ze 166 — 168 w początku listopada do 174 w dniu 12 listopada, później jednak spadł, osiągając na ultimo 167,50 — 169 (ultimo października 165). Akcje Banku Handlowego poprawiły się ze 118 na 120, Banku Dyskontowego obniżyły się ze 127 na 125 — 126, Banku Zachodniego z 80 na 75.

Wśród akcyj przemysłowych tranzakcyj dokonywano głównie Lilpopem, którego kurs pod wpływem wiadomości o przystąpieniu grupy amerykańskiej do tego przedsiębiorstwa podniósł się z 28,50 — 29 do 37, w końcu jednak miesiąca obniżył się do 33,50. Natomiast zainteresowanie innemi akcjami było minimalne, w wyniku czego

większość z nich ku końcowi miesiąca wykazała straty kursowe.

Na giełdach prowincjonalnych panował również nastrój zupełnie ospały. Na gieldzie lwowskiej obroty papierami procentowemi miały charakter sporadyczny. 4% listy zastawne b. Banku Krajowego były notowane po 45, 4½%-owe — po 48,25, 4%-owe obligacje kolejowe tegoż banku po 34. Kurs dolarówki mimo zainteresowania spadł z 66 na 64, 4%-owej pożyczki inwestycyjnej ze 120,50 na 117,25, 5%-owej pożyczki konwersyjnej z 50,75 na 49,75. Z akcyj bankowych dokonano nieco większych obrotów Bankiem Polskim, który zwyżkował do 167. Pozatem interesowano się Chodorowem (kurs 162—165) oraz Gazami Wschodniemi (kurs 21,50—22). Gazolina zniżkowała z 26,25 na 25,50, Tespy zaś mimo silnej podaży nie znajdowały odbiorców.

Na giełdzie krakowskiej obroty papierami procentowemi były bardzo małe, przyczem kursy ich kształtowały się według notowań warszawskich. Na rynku zaś akcyj panował prawie zupełny zastój.

Na giełdzie poznańskiej tendencja również była bardzo słaba. Papiery procentowe wskutek zwiększonej podaży zniżkowały, tylko listy Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego cieszyły się nadal większem powodzeniem. Akcje bankowe utrzymały się na dawnym poziomie, akcje zaś Banku Polskiego podniosły się z 162 do 169, na koniec listopada jednak spadły do 165. Natomiast akcje przemysłowe wykazały prawie powszechną zniżkę. Tak np. akcje S. A. Dr. Roman May spadły z 95 na 90, Cegielskiego z 52,75 na 48,50.

Wreszcie na giełdzie wileńskiej, na której obroty były minimalne, nastąpiła pewna poprawa notowań 4½% listów zastawnych Wileńskiego Banku Ziemskiego, których kursy podniosły się z 505 do 512—516. Natomiast akcje tego banku znów spadły z 168 na 158.

Budżet państwa wykazał dalszą nadwyżkę dochodów nad wydatkami. W porównaniu z październikiem w listopadzie b. r. dochody skarbowe wzrosły prawie o 3 milj. zł. do 273,6 milj. zł. Wzrost nastąpił przedewszystkiem w daninach publicznych, które powiększyły się o 6,5 milj. zł. do 124,4 milj. zł., pozatem dochody z ceł zwiększyły się o 2,1 milj. zł. do 38,8 milj. zł., „inne dochody" o 3,9 milj. zł. do 26 milj. zł., spadły natomiast wpływy z monopoli o 7,1 milj. zł. na 75,9 milj. zł., wpływy z przedsiębiorstw państwowych o 2,6 milj. zł. na 8,5 milj. zł. Jednakowoż w porównaniu z listopadem ub. r. dochody skarbowe w miesiącu sprawozdawczym wykazały spadek o 5,7 milj. zł., przyczem najcharakterystyczniejsze jest zmniejszenie wpływów z danin o 5,1 milj. zł., z monopoli o 2,6 milj. zł. oraz przedsiębiorstw państwowych o 6,7 milj. zł. Wydatki w listopadzie b. r. w porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększyły się o 3,1 milj. zł., w porównaniu zaś z listopadem 1928 r. o 12,5 milj. zł. W rezultacie nadwyżka dochodów nad wydatkami w miesiącu sprawozdawczym wyniosła 3,2 milj. zł., t. j. utrzymała się prawie na poziomie z października b. r. (3,5 milj. zł.); jednakowoż w listopadzie ub. r. nadwyżka ta dzięki większym dochodom i mniejszym wydatkom była znacznie większa i wyrażała się w cyfrze 21,4 milj. zł.

ROLNICTWO

W porównaniu z miesiącem poprzednim położenie rolnictwa w listopadzie nie wykazało zmiany na lepsze. Regulacja licznych w ostatnich miesiącach roku zobowiązań, jako to podatków i długów, napotyka duże trudności, wywołując zwiększone zapotrzebowanie gotówki na rynkach pieniężnych oraz wzrost protestów. Brak poprawy cen zbóż wpływał w dalszym ciągu na niezadawalający stan siły nabywczej ludności wiejskiej. Pragnąc ulżyć położeniu finansowemu rolnictwa, Bank Gospodarstwa Krajowego sprolongował spłatę przyznanych rolnictwu kredytów nawozowych, a mianowicie 25% zobowiązań sezonu wiosennego płatnych w listopadzie i grudniu — do końca stycznia 1930 r. oraz 25% zobowiązań sezonu jesiennego — do kwietnia, maja i czerwca 1930 r. Dla województw wschodnich przyznał Bank specjalne ulgi, prolongując 50% kredytów na pół roku. Pozatem zostały sprolongowane również kredyty siewne Banku.

Ziemiopłody. — *Zboża.* — Sytuacja na międzynarodowych rynkach zbożowych kształtowała się w ub. miesiącu pod wpływem powszechnych wysiłków, zmierzających do poprawy położenia rolnictwa oraz cen zboża, a przedewszystkiem zarządzeń rządu Stanu Zjednoczonych, zmierzających do poprawy położenia farmerów oraz polityki spekulacyjnej pool'u kanadyjskiego. Na rynku europejskim odbiła się również zapowiedź zwiększonej pomocy dla rolnictwa ze strony rządu niemieckiego. Po przejściowem załamaniu na początku miesiąca ceny głównych zbóż na rynkach zagranicznych wykazywały stałą tendencję zwyżkową, która trwała do połowy ostatniej dekady listopada. Pomimo jednak lekkiej zniżki w ostatnich dniach listopada ceny z początku grudnia były naogół wyższe od cen z końca ub. miesiąca przy tendencji mocniejszej.

Na giełdach polskich ceny zbóż chlebowych, podążając za ruchem cen światowych, zwyżkowały przez prawie cały listopad, obniżając się zlekka tylko w ostatnich dniach miesiąca. Najsilniej wystąpiła ta zwyżka na giełdzie poznańskiej, gdzie ceny żyta przekroczyły poziom notowań warszawskich, ceny zaś pszenicy zbliżyły się znacznie do tych ostatnich. Ceny jęczmienia pozostały w ciągu całego miesiąca sprawozdawczego bez większych zmian, ceny natomiast owsa lekko zwyżkowały.

Zbyt zbóż był w dalszym ciągu utrudniony i niedostateczny. Rolnicy w przewidywaniu możliwości poprawy cen w związku z wprowadzeniem premij eksportowych ograniczali naogół sprzedaż do ilości niezbędnych na pokrycie bieżących zobowiązań. Zbyt owsa i jęczmienia kształtował się nieco pomyślniej, głównie pod wpływem zwiększonych zakupów intendentury.

Wywóz zboża z Polski pod wpływem zniesienia przez Rząd wszelkich ograniczeń eksportowych wzrasta w dalszym ciągu, jak o tem świadczą następujące cyfry naszego handlu zagranicznego za pierwsze trzy miesiące (sierpień — październik) bieżącego roku gospodarczego (w tonnach):

	Przywóz		Wywóz	
	1929	1928	1929	1928
Pszenica	4.669	34.125	731	292
Żyto	58	14.965	77.875	1.107
Jęczmień	64	954	66.359	32.385
Owies	1.684	8.213	19.064	575
Mąka pszenna . .	549	374	1.040	.
„ żytnia . .	.	.	1.058	1.067

Jak z cyfr powyższych wynika, wywóz zbóż wzrósł znacznie w r. b. przy jednoczesnem znacznem zmniejszeniu przywozu. W celu dalszego ułatwienia eksportu Rząd — jak już to zaznaczyliśmy poprzednio — wprowadził rozporządzeniem z dnia 6 listopada zwrot ceł przy wywozie zboża zagranicę. Rozporządzenie to weszło w życie dnia 16 listopada, w związku z czem został utworzony w Poznaniu w dniu 13 listopada Związek Eksporterów Zboża Rzeczypospolitej Polskiej, który objął kontrolę wywozu, wydawanie świadectw wywozowych i przydział kontyngentów.

Wyjątkowo łagodna jesień tegoroczna wywarła pomyślny wpływ na zasiewy ozime, których stan w końcu listopada przedstawiał się zupełnie zadawalająco. W niektórych okręgach dzięki sprzyjającej pogodzie rolnicy mogli zaorać pola po burakach i kartoflach.

Okopowizna. — Zbiory buraków zostały zakończone. Ceny ziemniaków utrzymały się nadal na bardzo niskim poziomie, co powoduje rolników do spasania ich. Z okręgu wileńskiego wywieziono w listopadzie do Argentyny tytułem próby jeden wagon ziemniaków.

Rośliny strączkowe. — Eksport fasoli, przedewszystkiem z Małopolski Wschodniej, rozwija się pomyślnie. Kieruje się on głównie do Niemiec.

Len. — Tegoroczny zbiór lnu wypadł naogół pomyślnie. Ceny jego obniżyły się nieznacznie. Zniżka ta została spowodowana wzrostem eksportu z Rosji. W związku jednak ze spodziewanem zmniejszeniem tego eksportu w najbliższych miesiącach panuje tendencja wyczekująca.

Inwentarz żywy. — Krajowe targi bydła miały tendencję spokojną. Ceny wykazywały przez cały miesiąc lekką tendencję zniżkową, wywołaną większemi spędami na głównych targowiskach. Wywóz bydła, idącego prawie wyłącznie do Czechosłowacji, rozwija się nadal pomyślnie. W ciągu pierwszych 10 miesięcy b. r. wywieziono 20.615 sztuk bydła wartości 11.864 tys. zł. wobec 2.831 sztuk wartości 3.045 tys. zł. w odpowiednim okresie ub. r.

Na rynku trzody tendencja nie była jednolita. Na targowisku poznańskiem spęd trzody był naogół wyższy niż w październiku, zwiększając się ku końcowi miesiąca, co spowodowało pewną zniżkę cen. Na targowisku w Mysłowicach natomiast spędy zmniejszyły się pod koniec listopada przy tendencji stałej. Przywóz trzody polskiej na rynek wiedeński wykazywał w listopadzie silne wahania, które odbiły się na cenach; ceny te po zwyżce w środku miesiąca spadły znów do poprzedniego poziomu w ostatnim tygodniu. Na rynku praskim spędy trzody polskiej wynosiły w początkach miesiąca 6.400 szt. tygodniowo, ku środkowi miesiąca przekroczyły 8.000 szt., co spowodowało pewną zniżkę ceny, a następnie spadły do 7.000 szt. Ceny z końca miesiąca kształtowały się na poziomie z końca października.

Masło i jaja. — Pomimo zmniejszającej się stale produkcji jaj sytuacja na krajowym rynku jajczarskim nie wykazywała większych zmian pod wpływem słabej konsumcji i trudności wywozowych, spowodowanych wielką podażą na rynkach zagranicznych jaj konserwowanych. W ostatnich dniach listopada jednak dowozy silnie zmalały, co przyczyniło się do wzmocnienia tendencji.

Na rynkach zagranicznych panowała tendencja przeważnie spokojna. Na rynku angielskim pod wpływem zwiększonego zapotrzebowania i oziębienia temperatury ceny jaj polskich uległy pod koniec listopada lekkiej zwyżce. Należy podnieść zwiększone zapotrzebowanie jaj polskich na rynku francuskim, który coraz bardziej interesuje się towarem polskim.

Wywóz jaj polskich wyniósł w ciągu 10 pierwszych miesięcy r. b. 48.230 tonn wartości 123.137 tys. zł. wobec 50.364 tonn wartości 131.279 tys. zł. w tymże okresie ub. r. Podkreślić jednak należy, że wywóz jaj w październiku b. r. wyniósł 4.778 tonn wartości 15.263 tys. zł., był więc wyższy od wywozu z października ub. r., gdy wynosił tylko 4.331 tonn wartości 12.892 tys. zł.

Na zagranicznych rynkach masła panowała w pierwszej połowie listopada tendencja spokojna. Po pewnem ożywieniu w końcu drugiej dekady listopada ceny spadły poniżej poziomu z początku miesiąca pod wpływem dużych dowozów. Na rynkach berlińskim i londyńskim masłem polskiem interesowano się słabo. Natomiast Francja i Belgja przejawiają w stosunku do masła polskiego wciąż rosnące zainteresowanie, jak o tem świadczą coraz liczniejsze zapytania oraz przyjazdy kupców tamtejszych do Polski.

Wywóz masła z Polski osiągnął w ciągu 10

pierwszych miesięcy b. r. 12.814 tonn wartości 74.488 tys. zł. wobec 9.895 tonn wartości 58.539 tys. zł. w tymże okresie ub. r.

Na rynku krajowym pomimo zmniejszenia produkcji w związku z przejściem bydła do obór ceny nie wykazywały wahań, co należy przypisać równoczesnej zniżce popytu.

GÓRNICTWO

Węgiel. — Dobra konjunktura zbytu węgla, jaka panowała w poprzednich miesiącach, utrzymała się nadal w okresie sprawozdawczym. Ogólne wydobycie węgla w listopadzie b. r. według tymczasowych danych wynosiło 4.110 tys. tonn, było więc w porównaniu z tym samym miesiącem ub. r. większe blisko o 340 tys. tonn, mniejsze zaś od wydobycia w październiku r. b. o 290 tys. tonn. Przyczyną tego jest mniejsza o 2 dni ilość dni roboczych, spowodowana świętem oraz strajkiem protestacyjnym na początku miesiąca.

Ogólny zbyt węgla w listopadzie osiągnął w przybliżeniu 3.637 tys. tonn, był zatem większy o 155 tys. niż w listopadzie r. ub., mniejszy zaś o około 270 tys. od zbytu w październiku b. r. Wysyłka wewnątrz kraju wykazuje w ostatnich miesiącach wzrost zamówień na sortymenty przeznaczone na opał domowy, gdy zapotrzebowanie na gatunki przemysłowe zmniejsza się. Zbyt na rynki krajowe wynosił w listopadzie b. r. blisko 2.357 tys. tonn, utrzymał się zatem prawie na poziomie z października b. r., w którym to miesiącu osiągnął 2.414 tys. tonn. W porównaniu z listopadem r. ub. sprzedaż wewnątrz kraju wzrosła o 77 tys. tonn. Eksport węgla w listopadzie wynosił około 1.280 tys. tonn, wobec 1.202 tys. w listopadzie ub. r. oraz 1.493 tys. w miesiącu poprzednim. Udział poszczególnych krajów w eksporcie naszego węgla przedstawia poniższe zestawienie (w tys. tonn; za listopad 1929 r. liczby tymczasowe):

		XI.1929	X.1929	XI.1928
zbyt ogólny		3.637	3.907	3.482
z tego: zbyt w kraju		2.357	2.414	2.280
eksport		1.280	1.493	1.202
w tem:	Szwecja	206	257	252
	Danja	166	152	157
	Finlandja	39	52	57
	Norwegja	53	38	50
	pozostałe kraje północne	62	128	37
	Gdańsk i węgiel okrętowy	78	117	62
	Austrja	308	335	297
	Węgry	81	103	73
	Czechosłowacja	80	77	85
	Francja	78	90	35
	Włochy	62	56	23
	inne kraje	66	88	74

W listopadzie eksport w porównaniu z poprzednim miesiącem wykazuje spadek o 213 tys. tonn, głównie wskutek zmniejszenia wywozu do krajów skandynawskich i bałtyckich (o 140 tys. tonn), pozatem do państw sukcesyjnych (o 45 tys. tonn) oraz do pozostałych krajów o 28 tys. tonn. W miesiącu sprawozdawczym, jak to przedstawia poniższe zestawienie, nastąpiło pewne przegrupowanie naszych rynków eksportowych. Udział państw skandynawskich i bałtyckich stanowił w październiku 50% wywozu, gdy w listopadzie zmniejszył się do 47%. Powiększył się natomiast o 3% udział państw sukcesyjnych (Austrja, Węgry i Czechosłowacja) z 34% na 37%.

	XI.1929 tys. tonn	%	X.1929 tys. tonn	%	XI.1928 tys. tonn	%
Państwa skand. i bałtyckie wraz z węglem okręt.	604	47	744	50	615	51
Państwa sukces. (Austrja, Węgry, Czechosłowacja)	470	37	515	34	455	38
Pozostałe kraje	206	16	234	16	132	11

Przeładunek węgla w portach polskich w miesiącu sprawozdawczym wynosił 705 tys. tonn, czyli zmniejszył się w porównaniu z październikiem o 59 tys. tonn. W Gdańsku wynosił on w listopadzie b. r. 473 tys. tonn, wobec 499 tys. w poprzednim miesiącu, w Gdyni zaś w tych samych miesiącach 232 i 255 tys. tonn.

Eksportowe ceny węgla wykazują nadal tendencję zwyżkową. Ceny węgla idącego do państw sukcesyjnych oraz przez porty przeładunkowe na Dunaju zostały od 1 grudnia podwyższone dla sortymentów grubych i dla miału o 5%. Ceny fob Gdańsk-Gdynia zwyżkowały w porównaniu z październikiem o 1 sh na tonnie, osiągając za węgiel górnośląski 17/0 sh a za węgiel dąbrowski 16/0 sh (w październiku 16/0 sh — 15/0 sh).

Nafta. — Ożywiony ruch wiertniczy podobnie jak w poprzednich miesiącach trwa nadal w listopadzie. W okolicy Tustanowic po pogłębieniu szybu na 2 m. otrzymano powiększenie produkcji z 3 do 10 tonn dziennie. Przeprowadzono również w okręgu Mraźnicy poważniejsze prace wiertniczo-badawcze fałdu borysławskiego w kierunku południowym. Jako objaw ujemny przy wierceniach w okręgu borysławskim stwierdzono dalsze zawadnianie złoża piaskowca borysławskiego w najproduktywniejszej obecnie części zagłębia. Jest to głównym powodem stałego spadku wydobycia ropy w tym okręgu.

Według danych tymczasowych w listopadzie b. r. w zagłębiu borysławskiem było czynnych 429 kopalni oleju skalnego z produkcją około 47 tys. tonn surowca, to znaczy tyle co w poprzednim miesiącu. Ogólna produkcja ropy we wszystkich zagłębiach wynosi w przybliżeniu 57 tys. tonn, czyli utrzymuje się na poziomie z ostatnich trzech miesięcy. W porównaniu z listopadem r. ub.,

w którym wydobycie ropy wynosiło 60 tys. tonn, w miesiącu sprawozdawczym nastąpił spadek o 3 tys. tonn.

Ceny ropy z powodu braku nowych dowierceń i wzmożonego popytu ze strony rafineryj wykazują tendencję zwyżkową, dochodząc do ca 240 $ za cysternę, w porównaniu z 215 $ w miesiącu poprzednim oraz 195 $ w listopadzie ub. r.

Produkcja gazoliny w miesiącu sprawozdawczym wynosiła 2,9 tys. tonn i w porównaniu z październikiem zwiększyła się o 0,4 tys. tonn głównie dzięki uruchomieniu nowej gazoliniarni. Ceny gazoliny pozostały na poziomie z poprzedniego miesiąca. Położenie przemysłu gazu ziemnego było bez większych zmian.

Sprzedaż przetworów naftowych była nadal ożywiona, jednak mniejsza niż w listopadzie ub. r. Sytuacja dla wywozu produktów gotowych na naszych rynkach eksportowych nadal była pomyślna głównie na skutek trudności transportowania produktów rumuńskich Dunajem, spowodowanych obniżeniem się poziomu wody. To też eksport poszczególnych produktów wykazuje w ostatnich trzech miesiącach stały wzrost przy zwyżkowej tendencji cen. Benzyna surowa w miesiącu sprawozdawczym cieszyła się większym zbytem szczególnie do Czechosłowacji, gdyż tamtejsze rafinerje, obawiając się w dalszym ciągu utrudnienia transportów rumuńskich, pokrywają swe zapotrzebowanie nietylko na najbliższe miesiące, lecz również z terminem dostawy do końca marca p. r. Zmniejszone dowozy rumuńskie wpłynęły również na rynkach Europy Środkowej na mocną tendencję cen oleju gazowego, który z końcem października był notowany po $ 1.55 za 100 kg., gdy w końcu listopada podniósł się do $ 1.75 przy dalszej tendencji zwyżkowej. Na rynku zbytu naszych olejów smarowych nastąpiło zmniejszenie się obrotów, spowodowane tem, że oleje z ropy borysławskiej mają punkt stygnięcia około 0^0, wobec czego nie nadają się w całej pełni do użycia w okresie zimowym.

Sole potasowe. — Położenie na rynku nawozów sztucznych kształtowało się nadal niepomyślnie, to też chcąc zachęcić do wcześniejszego nabywania ich przyznano hurtownikom specjalną bonifikację za wcześniejszy odbiór soli potasowych w miesiącach listopadzie i grudniu. Wskutek tego wysyłka soli w listopadzie w porównaniu z poprzednim miesiącem znacznie wzrosła, gdyż wynosiła 10,8 tys. tonn wobec 2 tys. tonn, była jednak w porównaniu z listopadem ub. r. prawie o 50% mniejsza. Wywóz zagranicę, idący przeważnie do Czechosłowacji, był nieznaczny.

HUTNICTWO

Żelazo i stal. — Zmniejszenie się pojemności rynku krajowego odbiło się ujemnie na hutnictwie żelaza i stali. Stan zamówień w listopadzie osiągnął poziom dotychczas nienotowany w tym roku, gdyż wynosił około 26 tys. tonn wobec 59 tys. w tymże miesiącu r. ub., zmniejszył się więc o 56%, gdy w porównaniu z październikiem r. b. spadek ten wynosił przeszło 25%. Zmniejszyły się również zamówienia rządowe, które w listopadzie zmalały do ca 2 tys. tonn w porównaniu z 3 tys. w miesiącu poprzednim. W listopadzie ub. r. zamówienia rządowe wynosiły 23 tys. tonn, gdy w październiku tegoż roku 36 tys. tonn. W związku z powyższą sytuacją w listopadzie nastąpiło dalsze zmniejszenie produkcji poszczególnych działów hutnictwa. Przedstawia to poniższe zestawienie (za listopad 1929 r. dane tymczasowe):

w tys. tonn	Wysokie piece	Stalownie	Walcownie
przec. mies. 1913 r. . . .	85.9	138.4	99.9
w listopadzie 1928 r. . .	59.3	129.8	94.3
we wrześniu 1929 r. . . .	58.1	103.5	77.3
w październiku 1929 r. . .	57.7	109.9	81.0
w listopadzie 1929 r. . . .	58.5	103.4	75.8

w % przec. mies. 1913 r.	Wysokie piece	Stalownie	Walcownie
w listopadzie 1928 r. . . .	69.0	93.8	94.4
we wrześniu 1929 r. . . .	67.6	74.8	77.4
w październiku 1929 r. . .	67.7	81.6	80.2
w listopadzie 1929 r. . .	68.1	74.7	75.8

Spadek produkcji nastąpił w stalowniach i walcowniach, gdy produkcja wysokich pieców w porównaniu z poprzednim miesiącem powiększyła się nieznacznie o 800 tonn. Wytwórczość stalowni w porównaniu z listopadem ub. r. zmniejszyła się o 26,4 tys. tonn, w stosunku zaś do października r. b. — o 6,5 tys. tonn. Podobnie przedstawia się położenie walcowni, których produkcja w porównaniu z październikiem b. r. zmniejszyła się o 5,2 tys tonn, gdy w porównaniu z miesiącem sprawozdawczym r. ub. — o 18,5 tys. tonn.

Ubytek spowodowany kurczeniem się sprzedaży wyrobów hutniczych na rynku krajowym tylko w części wyrównuje eksport, który idzie głównie do Rosji, Rumunji oraz Jugosławji. Huty wstrzymały natomiast wysyłki do Bułgarji wskutek panującego tam kryzysu gospodarczego i niepewnej sytuacji finansowej. Ceny eksportowe utrzymane są na poziomie z poprzedniego miesiąca.

Z ważniejszych wydarzeń na rynkach międzynarodowych, mających doniosłe znaczenie i dla naszego hutnictwa, należy zaznaczyć, że przedstawiciele przemysłu hutniczego Francji, Luxemburga, Belgji i Niemiec zatwierdzili układ o ujednostajnieniu ceny sprzedaży sztab stalowych, wyznaczając jako minimalną cenę eksportową £ 5/5 fob Antwerpja.

Cynk i ołów. — Sytuacja na międzynarodowych rynkach cynku i ołowiu uległa nadal pogorszeniu. Europejski kartel cynkowy został wypowiedziany z końcem b. r., co w znaczniejszej mie-

rze przyczynia się do niepewności w tej gałęzi przemysłu. Światowe ceny cynku osiągnęły poziom dawno nienotowany, gdyż w końcu listopada spadły poniżej £ 20 na rynku londyńskim. Odbiło się to też na położeniu przemysłu krajowego, gdyż huty, których urządzenia nie są dostosowane do najnowszych wymagań produkcji, znalazły się w trudnościach finansowych. Produkcja cynku i ołowiu w listopadzie utrzymała się na poziomie z zeszłych miesięcy (około 14 tys. tonn cynku i 3 tys. tonn ołowiu), wzrosły tylko znacznie zapasy.

PRZEMYSŁ

Przemysł włókienniczy. — *Łódź.* — W przemyśle bawełnianym w listopadzie nastąpiło dalsze zmniejszenie zbytu i zatrudnienia. Podług danych Związku Przemysłu Włókienniczego stan pracy w porównaniu z poprzednim miesiącem oraz z listopadem r. ub. wykazuje dość znaczne zmniejszenie ilości zatrudnionych robotników oraz spadek przepracowanych robotniko-dni.

	25.XI—1.XII.1929		21—27.X.1929		26.XI—2.XII.1928	
dni	robotników	% rob.	robotników	% rob.	robotników	% rob.
6	6.417	11,5	18.954	33,2	54.613	81,8
5	14.180	25,4	25.576	44,8	10.978	16,4
4	22.617	40,5	7.686	13,5	1.166	1,8
3	12.112	21,6	4.856	8,5	—	—
2	544	1,0	—	—	—	—
razem	55.870	100,0	57.072	100,0	66.757	100,0

Spadek zatrudnienia w listopadzie w porównaniu z październikiem b. r. jest następstwem zakończenia sezonu zimowego. Niski zaś stan zatrudnienia w listopadzie w porównaniu z analogicznym miesiącem r. ub. jest rezultatem skurczenia się w r. b. siły nabywczej społeczeństwa.

Podobnie przedstawia się położenie w przemyśle wełnianym. Pomimo nadchodzącego sezonu letniego uruchomienie zakładów w porównaniu z poprzednim miesiącem zmniejszyło się o ca 6%. Wpływa na to w głównej mierze niepewność sytuacji w przyszłym sezonie letnim. Stan zatrudnienia fabryk, należących do Związku, pogorszył się.

	25.XI—1.XII.1929		21—27.X.1929		26.XI—2.XII.1928	
dni	robotników	% rob.	robotników	% rob.	robotników	% rob
6	6.289	37,2	10.137	57,7	13.953	70,0
5	3.522	20,8	3.058	17,4	5.079	25,5
4	5.357	31,7	1.865	10,6	911	4,5
3	1.752	10,3	2.505	14,3	—	—
razem	16.920	100,0	17.565	100,0	19.943	100,0

W dziale przędzalniczym bawełnianym sytuacja w porównaniu z październikiem nie wykazuje polepszenia, gdyż mimo ograniczenia produkcji blisko o 13% remanenty znacznie wzrosły. Również zmniejszenie zapotrzebowania krajowego dotknęło przemysł *przędzalniczo - czesankowy.* Równoważył to częściowo wzrost wywozu zagranicę głównie do Rosji.

Zmniejszoną pojemność rynku krajowego odczuł w dużym stopniu przemysł materjałów *dzianych.* Zamówienia ze strony odbiorców znacznie się skurczyły. Odbiło się to również na pogorszeniu warunków płatności, gdyż okres pokrycia wekslowego wydłużył się do 6 miesięcy, mimo dążności ze strony producentów do utrzymania 4-miesięcznych terminów.

Bielsko. — W tkaninach wełnianych zainteresowanie towarem zimowym ograniczyło się do minimalnych tranzakcyj. Spowodowało to dość znaczną zniżkę cen fabrykatów gotowych. Warunki płatności znacznie się pogorszyły. Ilość protestów wekslowych wzrosła, stąd też producenci przy udzielaniu kredytu postępują bardzo ostrożnie.

Położenie przemysłu *jutowego* nadal nie było pomyślne z powodu niskich cen eksportowych, zapewniających ledwie pokrycie kosztów własnych. W dziale przemysłu *konfekcyjnego* producenci odczuwają brak zamówień ze strony hurtowników. Dobra sytuacja przemysłu *kapeluszniczego* utrzymała się i w listopadzie, głównie dzięki nadal pomyślnemu eksportowi stożków.

Białystok. — Pewna poprawa sytuacji w porównaniu z październikiem nastąpiła w pierwszej połowie miesiąca sprawozdawczego, gdyż w drugiej jego połowie, w związku z końcem sezonu, dał się odczuć znaczny spadek obrotów. W tym czasie tkalnie specjalnie zmniejszyły pracę w porównaniu z październikiem o blisko 50%. Dobrym popytem cieszyły się przedewszystkiem tańsze wyroby. Stosunkowo dużo tranzakcyj zawierano za gotówkę, przy których to tranzakcjach udzielano skonta 18—20%, zaś przy zapłacie 3—4-miesięcznemi wekslami — 10%.

Wywóz zagranicę wyrobów włókienniczych w porównaniu z październikiem wykazuje spadek we wszystkich okręgach. Eksport wyrobów łódzkich przedstawiał w listopadzie według tymczasowych danych wartość 4,3 milj. zł. wobec 7 milj. zł. w miesiącu poprzednim. Między innemi pewien wpływ na to ograniczenie eksportu wywiera spadek cen srebra, wskutek czego kraje o walucie srebrnej, jak Persja i Chiny, zaprzestały wszelkich tranzakcyj.

W **przemyśle metalowo-maszynowym** sytuacja w porównaniu z październikiem większych zmian nie wykazuje. Stan zatrudnienia w listopadzie w stosunku do poprzedniego miesiąca spadł mniej więcej o 1,5%. Warunki płatności w większości branż uległy pogorszeniu z wyjątkiem działu odlewniczego, który wykazuje nawet pewną poprawę.

Fabryki maszyn parowych pracują przy słabej konjunkturze. Fabryki budowy parowozów wykonują dawne zamówienia. W dziale fabrykacji wag

utrzymuje się nadal niekorzystna sytuacja. Fabryki obrabiarek pracują przeważnie na skład. Położenie fabryk maszyn włókienniczych wykazuje pewne ożywienie. Stan zatrudnienia zakładów maszyn młyńskich utrzymał się na poziomie z poprzedniego miesiąca. W dobrej nadal konjunkturze pracowały fabryki elektromotorów.

Fabryki odlewów maszynowych wskutek małych zamówień znajdowały się w sytuacji niezbyt pomyślnej. Również niekorzystnie przedstawia się położenie odlewni stali. Mały napływ zamówień miały fabryki budowy mostów i konstrukcyj żelaznych. W dziale śrub i nitów nastąpił pewien wzrost zamówień. Lekką poprawę położenia wykazują fabryki gwoździ i drutu.

W początkach grudnia została podpisana umowa między Ministerstwem Komunikacji a firmą „Lilpop, Rau i Loewenstein" o dostawę wagonów na warunkach 10-letniego kredytu. Kapitał niezbędny firmie powyższej udzieli konsorcjum finansistów amerykańskich Standard Steel Car Corporation. Podczas trwania umowy ma być dostarczone kolejom polskim 14 tys. wagonów towarowych oraz 1.100 wagonów osobowych.

Przemysł drzewny. — Okres jesienny ze względu na koniec starego i początek nowego sezonu jest dla przemysłu drzewnego okresem przełomowym. Ubiegły okres gospodarczy był dla tego przemysłu naogół niepomyślny, sytuacja zaś w nowym sezonie zapowiada się niejasno, powodując w tej branży ogólny nastrój niepewności. Tymczasem położenie przemysłu drzewnego jest bez wielkiej zmiany: zbyt w kraju jest nadal ograniczony, eksport zaś kurczy się. Trudności zbytu na rynku krajowym, spowodowane ograniczonym ruchem budowlanym i brakiem kapitałów obrotowych, wytworzyły ciężkie położenie finansowe firm drzewnych, z których wiele, szczególnie w okręgu warszawskim, znajduje się w trudnościach płatniczych. Sytuację pogarsza jeszcze potrzeba uzyskania przez przemysłowców i kupców gotówki na zakupy surowca na nadchodzący sezon zimowy. Powoduje to zwiększenie sprzedaży materjałów tartych i dużą konkurencję między poszczególnemi firmami na rynku wewnętrznym. W wyniku ceny tych materjałów spadły, warunki płatności uległy dalszemu pogorszeniu. Wytworzona sytuacja wpłynęła również na to, że przemysł, który o tej porze miał już zwykle zakupione drzewostany na okres zimowy, w tym roku za wyjątkiem nielicznych wypadków wstrzymuje się od zawierania większych tranzakcyj.

Zmniejszenie się eksportu drzewa jest spowodowane konkurencją taniego drzewa rosyjskiego na głównych rynkach eksportowych oraz specjalnemi trudnościami zbytu na rynku niemieckim w związku z tamtejszem położeniem gospodarczem. Na rynku angielskim nastąpiło w listopadzie zerwanie rokowań między przedstawicielami rosyjskiego koncernu eksportowego a stroną angielską w sprawie dostaw drzewa miękkiego na nadchodzący okres. Okoliczność ta może się odbić niekorzystnie na kształtowaniu się cen na rynku międzynarodowym i spowodować duże ich wahania, gdyż sprzedaż drzewa rosyjskiego z wolnej ręki prawdopodobnie doprowadzi do zaostrzonej konkurencji o tanie drewno rosyjskie.

Położenie fabryk mebli giętych było zadawalające. Fabryki dykt klejonych pracowały nadal w dobrej konjunkturze. Wikliniarstwo cieszy się tak jak w poprzednich miesiącach bardzo dobremi warunkami zbytu.

Przemysł papierniczy nadal pracował w sytuacji niepomyślnej, spowodowanej trudnościami zbytu w związku ze zmniejszeniem pojemności rynku wewnętrznego. Fabryki pracują w dużej mierze na skład, co przyczynia się znacznie do zmniejszenie i tak niewielkich kapitałów obrotowych, jakie ten przemysł posiada. Stan zatrudnienia w porównaniu z poprzednim miesiącem uległ nieznacznemu zmniejszeniu. Warunki płatności nie wykazują zmiany w kierunku poprawy, panuje nawet ze strony nabywców tendencja do przedłużania terminów wekslowych. W dość pomyślnej sytuacji pracowały nadal fabryki tektury. W październiku b. r. przywieziono do Polski papieru i tektury oraz wyrobów z tych materjałów 1.333 tonny wartości 2,5 milj. zł. w porównaniu z 2.389 tonn wartości 3,1 tys. zł. w analogicznym miesiącu ub. r. Wywieziono zaś w październiku b. r. 443 tonny wartości 331 tys. zł. w porównaniu z 483 tonn wartości 326 tys. zł. w r. ub.

Cukrownictwo. — W obecnej kampanji przerób buraków odbywa się bez większych trudności. Zawartość cukru w burakach jest wysoka i bardzo nierówna, wahając się od 17,1% do 20,6% w zależności od okolicy. Spodziewany ogólny przerób buraków przewyższa 48 milj. q.

Zbyt cukru w kraju w listopadzie wynosił 30.508 tonn, czyli był większy od zbytu w poprzednim miesiącu o 9.525 tonn. Sprzedaż zaś zagranicę wynosiła 83.263 tonny, była więc przeszło o 50% większa od wywozu w październiku, lecz o 5 tys. zgórą tonn mniejsza od wywozu w listopadzie ub. r.

Na rynkach międzynarodowych sytuacja dla eksportu cukru nadal nie jest korzystna głównie z powodu zniżkowej tendencji cen. We Francji ma być pozatem podwyższone cło przywozowe na cukier do wysokości 140 fr. za 100 kg., co niezmiernie utrudni nasz eksport do tego kraju. W miesiącu sprawozdawczym zawiązała się w Liwerpolu giełda cukrownicza pod nazwą „The Liverpool Sugar Exchange Ltd"; przystąpienie do niej zgłosił Bank Cukrownictwa w Poznaniu, reprezentujący przeszło 95% sprzedaży cukru polskiego.

Młynarstwo. — Położenie młynów handlowych wskutek małego zbytu mąki było nadal niepo-

myślne. Brak kapitałów w młynarstwie i drogi kredyt uniemożliwiają wykorzystanie obecnej konjunktury, spowodowanej niskiemi cenami zbóż, gdyż młyny nie mogą z tego powodu pracować na skład i czekać na polepszenie się zbytu. Na ciężkie położenie finansowe młynów wpływa również kupowanie zbóż przemiałowych za gotówkę, gdyż sprzedaż mąki odbywa się na weksle.

Otręby. — W zbycie otrąb nadal panował zastój. Eksport był o wiele mniejszy niż się spodziewano tak, że młyny, z powodu również małej sprzedaży na rynku krajowym, posiadają duże zapasy na składzie. Uwzględniając powyższe położenie, Rząd wydał rozporządzenie, wstrzymujące do 15 kwietnia 1930 r. pobieranie cła wywozowego od otrąb (patrz „Przegląd Miesięczny" Nr. 10).

Przemysł przetworów ziemniaczanych. — *Mąka ziemniaczana.* — Z powodu dużych zapasów z zeszłej kampanji oraz bardzo dobrych zbiorów ziemniaków w tym roku ceny na rynku holenderskim, które wynosiły w końcu czerwca 14 fl. za 100 kg. fob Amsterdam, spadły na początku listopada do 12,75 fl. Na rynku krajowym po chwilowym okresie wahania cen w listopadzie nastąpiła pewna stabilizacja. Zainteresowanie jednak mąką kartoflaną na rynku krajowym jest małe.

Płatki ziemniaczane. — Zniżka cen na rynku zbożowym spowodowała również ich spadek w odniesieniu do płatków ziemniaczanych, tak, że obecna ich cena na rynkach międzynarodowych jest dla fabryk pałtków bardzo niekorzystna. Spowoduje to prawdopodobnie zmniejszenie się naszego eksportu w porównaniu do wysokich cyfr poprzedniej kampanji.

Syrop i *glukoza* cieszyły się dość dobrym zbytem przy lekkiej tendencji zwyżkowej cen. Fabryki wyprzedały wszystkie zapasy z poprzednich kampanij. Dzięki dojściu do skutku kartelu syropowego przeprowadzono ogólne wyrównanie cen w całym kraju.

Garbarstwo. — Położenie przemysłu garbarskiego uległo w miesiącu sprawozdawczym pewnemu pogorszeniu. Położenie to cechuje w większym niż poprzednio stopniu małe zapotrzebowanie ze strony kupców, pozatem zaś garbarnie, z powodu dalszego wzrostu protestów wekslowych, nie mogąc otrzymać pokrycia gotówkowego, wstrzymywały się od sprzedaży, udzielając kredytu tylko solidnym kupcom. Warunki płatności uległy pewnemu pogorszeniu, tak, że nie jest już rzadkością udzielanie pewnym odbiorcom kredytu wekslowego do 6 miesięcy. Przy kupnie gotówkowem udzielano bonifikacji do 15%. Małe obroty przyczyniły się pozatem do dalszego spadku cen tak skór surowych jak gotowych. W przemyśle obuwniczym sytuacja z powodu małego zbytu jest nadal niezadawalająca.

Uwzględniając trudne położenie przemysłu garbarskiego i obuwianego, Rząd zastosował pewne ulgi podatkowe zarządzając, by od tych fabryk obuwia i garbarń, które są w specjalnie trudnem położeniu, pobierać narazie ¼ podatku obrotowego.

Przemysł chemiczny. — *Związki azotowe.* — Produkcja Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie wynosiła w listopadzie 13.825 tys. kg. azotniaku wobec 13.933 tys. kg. w poprzednim miesiącu. Cena azotniaku w porównaniu z październikiem uległa zwyżce o 21 groszy na kg. % N. i wynosi 1,85 zł. Zamówienia na następny sezon w porównaniu z r. ub. uległy znacznej zniżce i wskutek tego sprzedaż azotniaku w listopadzie była o wiele mniejsza niż w analogicznym miesiacu r. ub.

W przemyśle *węglopochodnych* nastąpiło pewne osłabienie zbytu, szczególnie w zakresie smoły preparowanej i paku dla fabryk tektur smołowcowych. Zbyt paku dla wyrobu brykietów węglowych, jak zwykle w okresie przedzimowym, był nadal ożywiony. W związku z wykończeniem w zakładach impregnacyjnych tegorocznego programu nasycania podkładów kolejowych zmniejszył się znacznie zbyt olei impregnacyjnych. W dziale produktów benzolowych nastąpiło zmniejszenie się eksportu benzolu motorowego, na rynku krajowym natomiast zbyt tych produktów kształtował się nadal pomyślnie. Sprzedano większe partje siarczanu amonu tak na eksport jak i wewnątrz kraju; cena jego w związku z ogólną depresją w przemyśle nawozów sztucznych wykazuje tendencję zniżkową.

Przemysł mineralny. — Stan zatrudnienia w cegielniach w listopadzie wykazuje w porównaniu z zeszłym miesiącem spadek o przeszło 6 tys. robotników. Prawie wszystkie fabryki, posiadając na składzie duże remanenty, wstrzymały swą produkcję. Większość cegielni przystąpiła już do przygotowywania surowca na sezon następny. Z powodu konieczności uzyskania gotówki przemysłowcy sprzedają cegłę poniżej kosztów produkcji, przez co ceny ciągle spadają.

Stan zatrudnienia hut szklanych w porównaniu z październikiem nieznacznie się polepszył. W cementowniach zaś i wapiennikach zmniejszenie stanu zatrudnienia w porównaniu z zeszłym miesiącem jest dość znaczne.

W przemyśle cementowym utworzono porozumienie 7 największych fabryk na lat 10 p. f. „Wspólnota Interesów Cementowych", w celu usprawnienia technicznego, racjonalizacji produkcji oraz ujednostajnienia polityki sprzedaży.

HANDEL I ŻEGLUGA

W handlu w listopadzie w porównaniu z ubiegłemi miesiącami obroty wzrosły, były jednak mniejsze niż w listopadzie r. ub. Warunki płatności nie wykazują polepszenia.

W handlu żelazem hurtownicy czynili małe obroty. Przy sprzedaży postępowano z wielką ostrożnością, dzięki czemu sytuacja finansowa handlu hurtowego żelazem jest zdrowa.

W branży włókienniczej położenie większych zmian nie wykazuje. Obroty były mniejsze niż się spodziewano, to też kupcy, posiadając duże zapasy, wobec konieczności uzyskania gotówki, urządzali wyprzedaże już w połowie sezonu. Położenie handlu bieliźniano-konfekcyjnego oraz trykotażowego również nie jest pomyślne, a nawet wiele firm trykotażowych znalazło się w trudnościach płatniczych.

W handlu obuwniczym obroty w pierwszej połowie listopada dochodziły do wysokości obrotów w analogicznym miesiącu r. ub. W drugiej jednak połowie miesiąca były one bardzo słabe. Kupcy posiadają na składach duże zapasy towaru, co powoduje w tej branży dotkliwy brak kapitałów obrotowych.

W branży papierniczej sytuacja już od szeregu miesięcy z powodu małych obrotów kształtuje się niepomyślnie. Handel odczuwa trudne regulowanie zobowiązań ze strony kupców detalicznych szczególnie z prowincji.

Ruch portowy w Gdyni wynosił 242 tys. tonn wobec 275 tys. w miesiącu poprzednim. Przybyło w listopadzie 143 statków, przywożąc 12,1 tys. tonn ładunku. Wyszło natomiast z portu 133 statków, zabierając 229,8 tys. tonn ładunku (głównie węgla i cukru).

Statki towarowe państwowego przedsiębiorstwa „Żegluga Polska" przewiozły ogółem 42,1 tys. tonn, w tem eksportując 24,3 tys. tonn (głównie węgla i cukru) i przywożąc 8,3 tys. tonn towarów (przeważnie rudy). Między portami zagranicznemi statki „Żeglugi Polskiej" przewiozły 9,5 tys. tonn ładunku.

STAN ZATRUDNIENIA

Stan rynku pracy w listopadzie uległ dalszemu pogorszeniu, spowodowanemu spadkiem liczby zatrudnionych robotników. Stan bezrobotnych wynosił na koniec listopada 126.644 wobec 83.063 w październiku, czyli powiększył się o 42.581 głównie w działach robotników niewykwalifikowanych, pracowników budowlanych, włókienników, oraz metalowców. W porównaniu z listopadem ub. r. liczba bezrobotnych wzrosła o 29.230. Stan bezrobocia w poszczególnych działach przedstawia się następująco:

	30.XI.1929	2.IX.1929	30.XI.1928
Górnicy	2.540	2.086	11.561
Hutnicy	1.611	1.899	1.466
Metalowcy	9.615	6.748	7.006
Włókiennicy	18.823	15.520	11.492
Prac. budowlani	14.866	4.617	7.013
Pracownicy umysłowi . .	12.931	11.065	12.502
Inne zawody i niewykwal.	66.258	41.128	46.374
Razem .	126.644	83.063	97.414

W dziale płac podwyższono w drodze arbitrażu zarobki robotnicze w przemyśle metalowo-przetwórczym na Górnym Śląsku o 6%. Podwyżka ta obowiązuje od 1 grudnia b. r. do 1 grudnia 1930 r.

STATYSTYKA

Pieniądz i kredyt

STAN W DNIU	BANK POLSKI						Całkowity obieg pieniężny	Państw. instyt. kredyt.			Banki prywatne²)	
	Stopa dyskontowa	Kruszec i waluty netto	Portfel wekslowy	Pożyczki lombardowe	Natychm. płatne zobowiązania	Obieg biletów bank.		Kredyty gotówkowe	Kredyty emisyjne	Wkłady i lokaty	Kredyty krótkotermin.	Wkłady
		w miljonach złotych										
31.XII.1926 . . .	$9^{1}/_{2}$	264	321	9	143	593	1.021	489	214	612	442	308
31.XII.1927 . . .	8	1.202[1]	456	41	660	1.003	1.312	793	432	899	878	576
31.XII.1928 . . .	8	1.149	640	91	524	1.295	1.516	937	738	1.132	1.222	804
30.VI.1929 . . .	9	1.066	741	91	468	1.298	1.531	1.041	829	1.087	1.340	890
31.X.1929 . . .	9	1.097	745	75	412	1.392	1 662	1.090	903	1.087	1.350[3])	908[3])
30.XI.1929 . . .	$8^{1}/_{2}$	1.108	721	75	4;4	1.366	1.633	1.068	914	1.110	.	.

¹) Od 20.X.1927 r. przeliczono zapasy kruszczu i walut zgodnie z rozporz. z d. 13.X.27 r. o stabilizacji złotego pg. wartości 5.924.44 zł. za 1 kg. czystego złota.

²) Banki prywatne, należące do Związku Banków w Polsce: w końcu 1924 r. 43, 1925 r. 32, 1926 r. 30 od 1927 r. 29.

³) Dane prowizoryczne.

Kursy dewiz i walut na giełdzie warszawskiej

	Notowano za	Kurs najniższy		Kurs najwyższy		Kurs ostatni	
		Listopad 1929	Październik 1929	Listopad 1929	Październik 1929	Listopad 1929	Październik 1929
Belgja	100 belg.	124.65	$124.24^{1}/_{2}$	124.82	124.77	124.73	124.77
Holandja	100 guld.	359.61	358.04	360.—	359 67	359.65	359 49
Londyn	1 £	$43.46^{1}/_{2}$	$43.33^{1}/_{2}$	43.51	$43.50^{3}/_{4}$	$43.48^{3}/_{4}$	$43.48^{1}/_{2}$
Nowy York	1 $	$8.89^{1}/_{4}$	$8.89^{3}/_{4}$	8.91	8 90	$8.89^{1}/_{2}$	$8.89^{3}/_{4}$
$ oficjalny	1 $	$8.89 /_{4}$	$8.88^{1}/_{5}$	$8.91^{3}/_{4}$	$8.90^{3}/_{4}$	$8.89^{3}/_{4}$	8.89
$ prywatny	1 $	$8.89^{1}/_{5}$	$8.88^{1}/_{4}$	$8.91^{1}/_{2}$	$8.92^{2}/_{5}$	8.90	$8.92^{2}/_{5}$
Paryż	100 fr.	$35.09^{3}/_{4}$	34.98	$35.13^{1}/_{2}$	$35.13^{1}/_{2}$	$35.11^{3}/_{4}$	35.12
Praga	100 kor.	$26.40^{1}/_{2}$	26.39	$26.44^{3}/_{4}$	26.42	$26.43^{1}/_{4}$	26.41
Szwajcarja	100 fr.	172.79	172.10	173.08	172.86	173.08	172.76
Wiedeń	100 szyl.	125.36	125.27	125.46	125 45	125 46	125.35
Włochy	100 lir.	46.66	46.69	46.72	$46.73^{1}/_{2}$	$46.69^{1}/_{2}$	46.70

Kursy ważniejszych papierów procentowych na giełdzie warszawskiej

RODZAJ PAPIERU		Wartość nominalna	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
			Listopad 1929	Paźdz. 1929	Listopad 1928	Listopad 1929	Paźdz. 1929	Listopad 1928	Listopad 1929	Paźdz. 1929	Listopad 1928
6% poż. dol. z 1919/1920 r.	w % nominału	100 $	80 —	80.—	85 —	80.75	81.—	85.75	80.—	81.—	85.50
10% „ kolejowa	w % nominału	100 fr. zł.	102.50	102 50	102.50	102.50	102.50	102.50	102.50	102.50	102 50
5% „ konwersyjna . .	w % nominału	100 zł.	49.75	49.75	67.—	51.25	50.50	67.—	49.75	50.50	67.—
5% „ kolej. z 1925 r. .	w % nominału	100 zł.	46 —	46.50	60.—	46.50	47.25	60.75	46.25	46 50	60.—
7% „ stabil z 1927 r. .	w % nominału	100 $	88.—	88.—	92. –	88.50	88.75	92.25	88.50	88.50	92.25
8% l. zast. B. G. K. . . .	w % nominału	100 zł. zł.	94 —	94.—	93.50	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ „ B. G. K.	w % nominału	100 zł.	83 25	83.25	—	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—
8% „ „ P. B. R. . . .	w % nominału	100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ „ P. B. R.	w % nominału	100 zł.	83 25	83.25	—	83.25	83.25	—	83.25	83 25	—
8% oblig. B. G. K. . . .	w % nominału	100 zł. zł.	94.—	94.—	93.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% oblig. B. G. K.	w % nominału	100 zł.	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—	83.25	83.25	—
8% „ Pol. B. Komun. .	w % nominału	100 zł. zł.	93.—	—	—	93.—	—	—	93.—	—	—
8% l. dol. Pozn. Z. Kr.¹) .	w % nominału	100 $	87.25	91.—	95.—	91.—	93.—	95 —	88.—	91.—	95.—
$4^{1}/_{2}$% l. zast. T. Kr. Ziem.	w złotych	100 zł.	46.75	47.—	47 75	48 —	48 50	50.75	47.—	47.50	48.50
5% „ „ „ „ m. W.	w złotych	100 zł.	50.50	50.50	53.25	52.25	51.75	56.50	52.85	51.75	55.—
8% „ „ „ „ „ „	w złotych	100 zł.	67.—	66 75	67.—	69.—	69.—	69.75	67.25	69 —	69.25
8% „ „ „ „ Łodzi	w złotych	100 zł.	60.50	57 75	62.—	6'.—	60.50	63.25	60 50	60.50	63.—
5% poż. premj. dolar. . .	w złotych	5 $	62.50	61.50	89.50	66.50	65 —	115.50	64.25	63.50	108.50
4% „ „ inwest. . .	w złotych	100 zł.	116.—	114.50	115 —	120 50	120.—	120.50	117.50	116 75	116.—
6% l. zboż. Pozn. Z. Kr.¹) .	w złotych	1 q żyta	20.—	23.—	28.70	23.—	25.—	29.50	21.—	23.—	29.25

¹) Notowania urzędowe giełdy poznańskiej.

Kursy ważniejszych akcyj na giełdzie warszawskiej

Wskaźnik ogólny akcyj (G. U. S.): 1927=100; IX. 1928=104,67; I. 1929=97,14; VI. 1929=80,47: X. 1929=71,06.

RODZAJ AKCJI	Wartość nominalna w złotych	Ostatnia dywid. w %	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
			Listopad 1929	Paźdz 1929	Listopad 1928	Listopad 1929	Paźdz. 1929	Listopad 1928	Listopad 1929	Paźdz. 1929	Listopad 1928
Bank Polski	100	16	166.—	163.—	173.—	174.—	169.75	177.—	167.50	165.—	174.—
Bank Handl. w Warszawie .	100	7	118.—	116.—	120.—	120.—	120.—	120 —	120.—	118.—	120.—
Bank Dyskontowy	100	12	125.—	127.—	134.—	127.—	127.—	134 50	126 —	127.—	134.50
Bank Zachodni	100	9	75.—	70.—	20.—[1]	80.—	71.50	20.—[1]	75.—	70.50	20.—[1]
Warsz. Tow. Fabr. Cukru .	100	0	27.—	28.—	46.—	31.—	30.—	52 —	30.—	30.—	51.—
Firley	50	5	38.—	51.—	56.—	49.—	51.—	66.50	38.—	51.—	57.—
Wysoka	100	12	150.—	145.—	215.—	150. —	150.—	224.—	150 —	150.—	223.—
Warsz. Tow. Kop. Węgla . .	100	2	70.—	66.—	91.50	80.—	68.—	104.50	72.—	67.75	104.50
Lilpop, Rau i Loewenstein .	25	12	28.50	27.—	34 —	38.—	28 50	39.—	33.50	27.50	39.—
Modrz. Zakł. Górnicze. . .	50	4½	18.—	18 —	32.—	21.—	20.75	34.75	18.—	19.—	34.50
Ostrowieckie Zakłady . . .	50	14	69.—	83.—	99 50	83.—	84 50	111.—	69.—	83.—	101.50
Norblin	100	16	80.—	89.—	205.—	87.—	103.50	215.—	80.—	89 —	215.—
Rudzki	50	8	28.50	31.50	38.50	30.—	32.50	43.25	28.50	32.50	43 25
Starachowice	50	0	21.25	19.50	38.75	25.50	24.—	44.—	21.75	22.—	41.50
Ursus	15	0	—	—	5.75	—	—	5 75	—	—	5.75
Warsz. S. A. Bud. Parow. .	25	10	—	24.—	27.—	—	26.—	30.50	—	24.—	27.—
Siła i Światło	50	10	98.—	106. —	103.—	106.50	120.—	123.—	98.—	107.—	108.—
Elektr. Dąbrowska	50	8	85.—	85.—	88.—	85.—	88.—	88.—	85.—	85.—	88.—
L. Spiess i Syn	100	9	90.—	130.—	205.—	125. —	135.—	210.—	90.—	130.—	210.—
Nobel	50	0	12.—	14.25	25.—	14.—	14.75	27.—	12.—	14.25	26.75
Zawiercie	60	0	—	—	17.25	—	—	20.—	—	—	18.—
Haberbusch i Schiele . . .	100	15	100.—	100.—	209.—	106.—	107.—	225.—	03.75	105.—	225.—
Ł. J. Borkowski	25	4	8.50	—	14.75	9.—	—	15.50	8.50	—	15.—

[1]) za 1 akcję 25 zł.

Kursy polskich pożyczek państwowych na giełdach zagranicznych

Nowy York

6% POŻYCZKA DOLAROWA				MIESIĄC	8% POŻYCZKA DILLONOWSKA			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
83	84¾	83	82	Listopad. . . 1928	98½	99¾	99	411
76½	79	76½	39	Wrzesień . . 1929	91	94¾	92¾	211
75	78¾	75	100	Październik . "	89	94½	89	273
72	77	77	76	Listopad. . . "	81	96	96	589

7% Pożyczka Stabilizacyjna

NOWY YORK				MIESIĄC	LONDYN			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
87¼	89	89	632	Listopad. . . 1928	88,25	89,75	88,75	—
80⅝	85	80⅝	602	Wrzesień . . 1929	90.75	92,00	91,00	—
72	84⅝	76	667	Październik . "	85,50	91,00	85,75	—
72	85¼	84	859	Listopad. . . "	83,00	85,75	83,57	—

Rzeczywiste dochody i wydatki państwowe (w milj. zł.)

OKRES	DOCHODY						Wydatki	Nadwyżka dochodów
	Daniny publ. prócz ceł	Cła	Monopole	Przedsiębiorstwa	Inne dochody	Razem		
1927/1928	1.122,6	371,9	796,6	200,6	276,0	2.767,7	2.553,1	214,6
1928/1929	1.312,7	425,2	890,3	104,8	275,6	3.008,6	2.839,6	169,0
Wrzesień 1928	89,0	42,7	77,8	13,6	15,2	238,3	228,0	10,3
Październik „	118,7	34,3	76,5	9,8	22,1	261,4	256,4	5,0
Listopad „	129,5	39,7	78,5	15,2	16,4	279,3	257,9	21,4
Wrzesień 1929	90,9	33,2	88,8	7,4	18,5	238,8	236,3	2,5
Październik „	117,9	36,7	83,0	11,1	22,1	270,8	267,3	3,5
Listopad „ [1])	124,4	38,8	75,9	8,5	26,0	273,6	270,4	3,2
Kwiecień — Listopad 1928	837,7	286,7	585,9	80,6	148,9	1.939,8	1.846,6	93,2
„ „ 1929	858,4	283,6	603,1	83,9	167,9	1.996,9	1.774,7	222,2

Wytwórczość górnicza (w tys. tonn)

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	WĘGIEL KAMIENNY								KOKS	WYTWORY NAFTOWE				
	Wydobycie					Zbyt		Zapasy na zwałach		Wydobycie ropy	Przeróbka ropy	Wytwórcz. produktów	Zbyt	
	G. Śląsk	Dąbrowa	Kraków	Polska ogółem	Na dzień roboczy	W kraju	Eksport						W kraju	Eksport
1926	2.180	602	196	2.978	119	1.468	1.190	1.312	93	66	65	59	26	38
1927	2.333	637	204	3.174	127	1.850	925	1.317	117	60	57	52	28	23
1928	2.537	635	211	3.383	135	1.970	1.108	957	138	62	60	55	31	22
Październik 1928	2.880	717	251	3.848	143	2.179	1.310	1.299	142	63	68	62	43	26
Listopad „	2.821	702	248	3.771	151	2.256	1.202	1.190	140	60	65	59	39	20
Wrzesień 1929	2.958	764	228	3.950	158	2.315	1.282	885	161	56	60	54	46	22
Październik „	3.285	849	265	4.399	163	2.414	1.493	992	171	56	56	51	37	25
Listopad „ [1])	3.034	820	260	4.114	164	2.357	1.280	1.040	168	57	.	.	.	.

Wytwórczość hutnicza (w tys. tonn) / Rynek pracy (w tys.)[2])

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	HUTNICTWO ŻELAZA I STAL							HUTNICTWO CYNKU I OŁOWIU					ILOŚĆ ZATRUDNIONYCH				Zarejestrowani bezrobotni
	Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytwórczość hut			Zbyt		Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytw. hut		Eksport cynku	Górnictwo	Hutnictwo	Przemysł	Roboty publiczne	
			Surówki	Stali	Wytw. walcowni	W kraju	Eksport			Cynku	Ołowiu						
1926	26	23	27	66	46	30	8	95	9	10	2,2	10	157	52	442	24	190
1927	45	59	56	104	77	44	13	87	18	13	2,5	13	145	58	587	16	165
1928	58	46	57	120	87	59	13	92	17	13	3,0	11	147	67	649	17	126
Paźdz. 1928	63	55	63	139	103	79	20	99	21	14	3,2	15	144	67	688	42	80
Listopad „	57	49	59	131	96	59	18	92	18	14	3,3	12	148	68	680	34	80
Wrzes. 1929	48	49	58	104	77	41	12	98	22	14	3,1	12	155	64	640	41	83
Paźdz. „	57	55	58	110	81	35	9	105	20	15	3,0	13	162	63	621	37	90
Listopad „[1])	.	.	59	103	76	26	.	.	.	13	3,1	.	.	.	.	.	127

Handel zagraniczny Polski.

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	PRZYWÓZ		WYWÓZ		SALDO		PRZYWÓZ w milj. zł		WYWÓZ w milj. zł	
	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.	Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych	Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych
1926	203	129,1	1.909	187,7	+ 1.706	+ 58,6	66,8	42,9	94,6	42,9
1927	409	241,0	1.696	209,6	+ 1.287	— 31,4	104,4	85,3	113,2	42,4
1928	430	280,1	1.702	209,0	+ 1.272	— 71,1	118,6	111,4	110,3	39,6
Październik 1928	419	277,2	1.989	238,7	+ 1.570	— 38,5	114,8	117,9	120,8	37,2
Listopad „	372	261,1	1.749	255,1	+ 1.377	— 6,0	107,1	123,8	113,2	61,8
Wrzesień 1929	402	247,5	1.996	262,0	+ 1.594	+ 14,5	110,2	112,8	124,1	52,5
Październik „	384	257,2	1.892	259,4	+ 1.508	+ 2,2	108,6	141,1	115,8	55,8
Listopad „ [1])	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

[1]) Dane tymczasowe.
[2]) Na koniec roku wzgl. miesiąca.

Wskaźniki cen hurtowych

KRAJ	Rodzaj wskaźnika	Podstawa obliczenia	1926	1927	1928	1929 Styczeń	1929 Październik
Polska	Artykuły rolne	1927 = 100	81.7	100,0	97.2	89,5	80,6
	„ przemysłowe	1927 = 100	93,7	100,0	104,2	104,0	102,8
	Ogólny	1927 = 100	88.7	100,0	101,0	97 5	93,1
	Ogólny	styczeń 1914 = 100	105,1	118.5	119.7	115,5	110,3
Anglja	Board of Trade	1913 = 100	148.1	141,4	140,3	138,3	136,1
Francja		1913 = 100 [1]	702,6	617.2	620.6	630,6	589,5
Niemcy	Urzędowy	1913 = 100	134,4	137 6	140,0	138.9	137,2
Stany Zjednoczone	Bureau of Labour	1913 = 100	143.3	136.7	140,0	139,3	139,7[2]
Polska	Koszty utrzym. w Warsz.	1927 = 100	90,3	100,0	103,2	105,5	104,8

1) W walucie przedwojennej.
2) Za wrzesień 1929.

Ceny hurtowe ważniejszych artykułów

Artykuł	Miejsce notowania	Gatunek i waga	28.X.29	11.XI.29	25.XI.29	2.XII.29
Pszenica	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	38—38,50	39—39,50	41—42	41—42
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	34,75—36,75	38,75—40,75	39,25—41,25	38,25—40,25
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	247—248	239½—239	258½—258	254
„	Nowy York	Amb. dur. 2 w cts. za 1 busz.	129¾	117⅞	130	136⅜
Żyto	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	24,40—24,65	24,50—24,80	25,50—26	26,25—26,50
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	22,50—23	25,25—25,75	27,75—28,25	28,10—28,35
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	193,50—195	180½—179½	195—194½	190½—190¾
„	Chicago	w cts. za busz. . . .	106⅜	100½	102⅞	107
Jęczmień	Warszawa	brow. w zł. za 100 kg.	27—29	27—29	27—29	28—30
„	Poznań	przem. w zł. za 100 kg.	25—26	25—26	26—27	26—27
„	Berlin	brow. w RM. za 1.000 kg.	195—215	187—203	187—203	187—203
Owies	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	23,50—24,50	23,75—24,75	25—25,50	25—26
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	21,50—23,50	21,50—23,50	23—25	22,50—24,50
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	164—174	167	160—167	165—165,50
„	Chicago	w cts. za buszel. . . .	50¼	46⅜	46½	47⅛
Bydło rogate	Poznań	wół w zł. za 100 kg. .	150	148—156	148—156	148—156
„	„	krowa w zł. za 100 kg.	140—150	136—144	134—140	134—140
Nierogacizna	„	w zł. za 100 kg. . . .	252—260	250—256	250—258	248—254
„	Praga	polsk. za 100 kg. k. č. .	950—1140	1125—1220	960—1150	1030—1210
„	Wiedeń	mięs. w szyl. a. za 100 kg.	175—180	195—205	180—190	180—215
Jaja	Warszawa	w zł. za 1 kg.	4,00	4,00	4,00	4,20
„	Berlin	w fen. za 1 szt. pol. norm.	12	11½—11¾	12	12
„	Londyn	w sh. i d. za 120 szt., nieb.	12,6—13,3	12,6—13,9	12,9—14	12,9—13,3
Masło	Warszawa	w zł. za 1 kg., I gat. .	6,20—6,50	5,80—6,25	6,60—7,00	6,40—6,70
„	Berlin	w RM. za 1 f. I gat. .	1,85	1,82	1,86	1,82
„	Londyn	w sh. za ctw. pols. . .	156—170	152—162	150—164	150—160
Węg. kamien.	Dane Min.	G/Śląski sh za 1.000 kg.	16/0[1]	—	17/0[1]	—
„	Prz. i Han.	Dąbr. fob. Gd.-Gdynia	15/0[1]	—	16/0[1]	—
„	Newcastle	Najl. gaz. Durham sh. za lt.	16/9—17/3	16/9—17/6	16/9—17/6	16/9—17/6
„	Cardiff	„ admir. sh. za lt. .	20/0—20/3	20/0—20/3	20/0—20/3	20/0—20/3
Żel.-surówka	Londyn	Clev. III sh za lt. . .	72½	72½	72½	72½
„	G. U. Stat.	Pol. Nr. 1 zł. za 1.000 kg.	220[1]	—	220[1]	—
Miedź	Londyn	£ za lt (1.016 kg.) . .	71¼—71 5/16	69⅛—69¼	71¾—72¼	68⅜—68½
Cynk	„	„ „ „ . .	22—22⅜	20½—21 1/16	20⅜—20⅞	19¾—20⅜
Ołów	„	„ „ „ . .	22⅞—22¾	21¼—21⅛	21 7/16—22½	21⅝—21 7/16
Cyna	„	„ „ „ . .	184¼—184½	175¼—175¾	190⅛—190¼	174⅛—174½
Kauczuk	„	d per lb	8⅞	8 1/16	8	8
Bawełna	Brema	cts. per lb.	19,77	18,92	19,48	19,29
„	Liverpool	d „ „	9,90	9,50	9,71	9,60
Wełna	Bradford	d „ „	—	—	—	—
Juta	Londyn	£ za lt. (1.016 kg.) . .	28⅛	27¾	27¼	26⅜
Konopie	„	„ „ „ . .	35	34¼	35½	35½
Ropa naft.	Nowy York	$ per barrel	3,05	3,05	3,05	3,05
Nafta	„ „	cts. per gall.	14,25	14,25	14,25	14,25
Ropa naf. pol.	Borysław	$ za cysternę „Borysław"	215[1]	—	240[1]	—

1) Przeciętnie w miesiącach: październik i listopad 1929.

Bank Gospodarstwa Krajowego
Warszawa

Rada Nadzorcza

Prezes Rady:
Dr. ROMAN GÓRECKI

Zastępca Prezesa:
Dr. FELIKS MACISZEWSKI

Członkowie:
Dr. LEON BARAŃSKI
Inż. JERZY DRECKI
Inż. KAZIMIERZ GÓRSKI
JÓZEF KOŻUCHOWSKI
Inż. ANTONI OLSZEWSKI
STANISŁAW ROŚCISZEWSKI
STEFAN STARZYŃSKI
JAN STRZELECKI.

Komisarz Rządowy:
WITOLD BRONIEWSKI

Zastępcy Kom. Rząd.:
STEFAN RYBAŁTOWSKI
WITOLD PAWŁOWICZ

Zarząd Banku

Prezes Banku:
Dr. ROMAN GÓRECKI

Naczelny Dyrektor:
VACAT

Zastępcy Nacz. Dyr.:
WACŁAW KONDERSKI
Dr. FELIKS MERUNOWICZ

Dyrektorzy:
Dr. LEON BARYSZ
WŁADYSŁAW BIZAŃSKI
WALENTY MILER
Dr. ADAM PAWLIKOWSKI
Dr. MIECZYSŁAW SZENK
JAN EDWARD ŻYTKIEWICZ

Bilans surowy na dzień 31 października 1929 r.

STAN CZYNNY.

1.	Kasa i sumy do dyspozycji			Zł.	28,199,051.86
2.	Papiery wartościowe			„	153,806,924.34
3.	Weksle zdyskontowane			„	208,760,474.10
4.	Pożyczki krótkoterminowe			„	159,327,995.53
5.	Banki			„	31,459,829.85
6.	Pożyczki gotówkowe długoterminowe:				
	R-k Min. Skarbu ex re Monop. Zapałczanego		11,728,909.22		
	Pożyczki z fund. rząd. administrowanych przez B. G. K. z tytułu akcyj sanacyjnych		38,145,506.19		
	Należności od „Kooprolnej"		36,744,163.55		
	Pożyczki budowlane:				
	1) z Państw. Fund. Bud.	213,971,582.29			
	2) z funduszów własnych	44,761,050.00	258,732,632.29		
	Inne pożyczki gotówkowe długoterminowe		90,433,821.85	„	435,785,033.10
7.	Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach			„	654,456,618.13
8.	Sumy przechodnie i różne			„	29,020,701.48
9.	Inne aktywa			„	76,150,975.34
	Suma bilansowa			Zł.	1,776,967,603.73
10.	Udzielone gwarancje			„	34,157,804.75
				Zł.	1,811,125,408.48

STAN BIERNY.

1.	Kapitał zakładowy		Zł.	150,000,000.00
2.	Rezerwy		„	50,886,476.88
3.	Wkłady:			
	A vista-czekowe	86,558,246.15		
	Terminowe	182,203,163.09	„	268,761,409.24
4.	Redyskonto weksli		„	97,352,666.10
5.	Banki		„	61,766,562.39
6.	Lokaty Skarbu Państwa:			
	Fundusze budowlane	214,914,802.94		
	„ administr. z tytułu akcyj sanacyjnych	55,626,384.62		
	Lokaty specjalne Min. Skarbu	36,099,392.04		
	Inne fundusze administrowane przez B. G. K.	60,926,672.92	„	367,567,252.52
7.	Emisje		„	654,456,618.13
8.	Sumy przechodnie i różne		„	39,649,380.96
9.	Inne pasywa		„	86,527,237.51
	Suma bilansowa		Zł.	1,776,967,603.73
10.	Zobowiązania z tyt. gwarancji		„	34,157,804.75
			Zł.	1,811,125,408.48

ODDZIAŁY:

BIAŁA (BIELSKO), BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DROHOBYCZ, GDYNIA, KATOWICE, KOŁOMYJA, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, ŁUCK, POZNAŃ, PRZEMYŚL, RADOM, RÓWNE, STANISŁAWÓW, TARNÓW, WILNO, WŁOCŁAWEK.

Drukarnia P. K O., Warszawa, Bugaj 5. Telefon 150-76. (2610)